

журналістики, зрозуміти складні процеси текстотворення і формування контенту у пресі, а також наповнити новою інформацією творчі біографії непересічних особистостей, які брали участь у галицькій журналістиці 1930-х рр.

1. *Карманський П.* Українська богема / Петро Карманський. — Львів, 1996. — С. 118, 119.
2. Лист С. Яблонської до А. Крушельницького від 10.03.1930, м. Париж // Центральний державний історичний архів України, м. Львів. — Ф. 311, оп.1, спр. 14. — Арк. 127.

Вероніка Гоменюк

**З ЕПІСТОЛЯРІЮ КОРЕСПОНДЕНТКИ:
СПІВПРАЦЯ СОФІЇ ЯБЛОНСЬКОЇ ІЗ ЖУРНАЛОМ
«НОВА ХАТА»**

Проаналізовано листи Софії Яблонської, написані до Лідії Бурачинської — редактора часопису «Нова Хата» у 1931—1939 рр. Розглянуто публікації автора у часописі; акцентовано на рубриках, створених спеціально для цього жіночого видання; висвітлено стосунки редактора та кореспондентки, їх вплив на публікований матеріал.

Ключові слова: *Софія Яблонська, Лідія Бурачинська, «Нова Хата», публіцистика, жіночий часопис.*

Проанализированы письма Софии Яблонской к Лидии Бурачинской — редактору журнала «Нова Хата» в 1931—1939 гг. Рассмотрены публикации автора в журнале. Акцентировано на рубриках, созданных специально для этого женского издания. Освещены отношения редактора и корреспондента, их влияние на публикуемый материал.

Ключевые слова: *София Яблонская, Лидия Бурачинская, «Нова Хата», публицистика, женский журнал.*

The letters of Sophia Yablonska, written to Lidiia Burachinska, the editor of the magazine «Nova Khata» in 1931-1939 has been analysed. The publication of the author in the magazine have been examined; the headings created specifically for this female edition have been highlighted; a relationship between the editor and the correspondent as well as influence on the published material have been illuminated.

Key words: *Sophiia Yablonska, Lidiia Burachinska, «Nova Khata», publicism, women's magazine.*

Упродовж останніх років було опубліковано низку книг письменниці, журналістки, мандрівниці, фотографа та кінооператора Софії Яблонської (1907—1971), яка народилася в Галичині, навчалась у Парижі, здійснила навколосвітню подорож, описану згодом у трьох романах, була кореспонденткою галицьких часописів 1930-х рр. та знімала документальні матеріали в європейських колоніях; майже двадцять років українка прожила в Китаї, решту життя — у Франції, де написала останній великий твір — «Книгу про батька. З мого дитинства», біографічну повість про її дитинство в Україні; до останнього часу її книги були опубліковані лише у 1930-х рр. У 1977 р. Юрій Клиновий (псевд. Юрія Стефаніка) написав до часопису «Сучасність» статтю про Софію Яблонську [3], яка водночас була передмовою до «Книги про батька»; 1988 р. у журналі «Дзвін» надрукована стаття В. Передирій, присвячена біографії письменниці [23]; 2008 р. про автора написав Я. Поліщук у збірці біографічних нарисів «Пейзажі людини» [24].

Останніми роками у різних видавництвах вийшло кілька творів С. Яблонської: у 2015 р. видавництво «Піраміда» під однією обкладинкою опублікувало три подорожні романи С. Яблонської — «Чар Марока», «З країни рижу та опію», «Далекі обрії» [28]; 2016 р. у видавництві «Богуславкнига» вийшла «Книга про батька. З мого дитинства» [27]; 2017 р. видавець Олександр Савчук випустив книгу фотографій репортерки [26]. Про С. Яблонську та її творчість написали багато періодичних видань — «Друг читача», «Літакцент», «ВВС», «Читомо», «Збруч» та ін. Проте біографія письменниці та її творчість залишаються недостатньо дослідженими, адже більшість біографічних матеріалів зберігаються в домашньому архіві в Парижі, публікації письменниці в галицькій пресі не досліджені.

У 30-х рр. ХХ ст. замітки С. Яблонської публікувалися у часописах «Діло», «Життя і Знання», «Жіноча Доля», «Нова Хата», «Нові Шляхи». У статті описано листування автора із редактором «Нової Хати» Лідією Бурачинською в контексті опублікованих матеріалів — уривків із романів та написаних спеціально для часопису колонок. Із виданням автор співпрацювала впродовж 1931—1938 рр.

Часопис «Нова Хата» видавався кооперативом «Українське народне мистецтво» від 1925 р. до 1939 р., він популяризував народну творчість та пропагував активне використання предметів, створених майстрами, в побуті, містив багато практичних порад для жінок — з догляду за зовнішністю, про ведення домашнього господарства, кулінарні поради та рецепти; публікував твори українських письменниць та переклади зарубіжних; містив рубрику актуальних новин; статті про відомих жінок у політиці та мистецтві; майстерно ілюстрував тодішні тенденції в одязі та облаштуванні дому. Завдяки такому гармонійному поєднанню матеріалів, які відповідали інтересам тодішнього жіноцтва, якісному графічному оформленню та професійності авторів журнал був популярним і виходив накладом від двох до п'яти тисяч примірників [1]. Біографічні матеріали С. Яблонської та її особистість — незалежна, самостійна, вільна від упереджень жінка, яка освоїла нову професію кінооператора (ручна камера для зйомки репортажів стала доступною у вільному продажі 1928 р.), письменниця, мандрівниця (більшість подорожей, описаних у романах, автор здійснила самостійно) — репрезентували феміністичне спрямування часопису.

Першою публікацією С. Яблонської у «Новій Хаті» 1932 р. був уривок із роману «Чар Марока» у 3-му числі видання. Упродовж року надруковано ще шість розділів із роману у 4—6, 9—12 числах. Справами публікації цих «фейлетонів» займався Михайло Рудницький (його листи до С. Яблонської зберігаються в її домашньому архіві в Парижі). У листі від 15 листопада 1930 р. [4] він пише про те, що уривки із книжки про мандрівку в Марокко необхідно публікувати окремо, а не в газеті, тобто в «Ділі», та про те, що публікацією окремих уривків із 1 січня 1931 р. може зайнятися «Нова Хата». У листі від 12 грудня 1930 р. [5] він повідомляє автору, що редакція «Нової Хати» планує обговорити можливість видання її текстів. Цим пояснюється те, що публікації уривків із «Чару Марока» виходять раніше, ніж розпочинається листування між часописом та дописувачкою (перший збережений лист датовано 1931 р.) [7]. Із листів М. Рудницького до С. Яблонської зрозуміло, що він займався редагуванням текстів та погоджував перші публікації із редакцією «Нової Хати». Наступною публікацією С. Яблонської в «Новій Хаті» став «Лист із чужини» у 9-му числі за 1932 р., наді-

сланий із Китаю та проілюстрований світлинами автора на польованні та перед польотом на літаку. Загалом, усі матеріали письменниці були проілюстровані однією або кількома її фотографіями із країн, які вона описувала. 1935 р. редакція опублікувала світлину автора із плакатом: «Привіт “Новій хаті”. Софія Яблонська». У листі до редакції С. Яблонська схвально відгукується про формат часопису та велику кількість матеріалів про домашнє господарство. Така тематика журналу була політикою «плекання домашньої культури», яку працівниці ставили собі за мету.

У 1934—1936 рр. у виданні публікувались уривки із роману «З країни рижу та опію», який вийшов друком 1936 р., та кілька подорожніх заміток про мандрівку пароплавом і потягом до Англії.

Дописувати до «Нової Хати» С. Яблонська почала в період, коли редактора Марію Деркач, яка працювала над журналом упродовж 1926—1930 рр., замінила Лідія Бурачинська. Перший лист від Софії Яблонської до редакції «Нової Хати» датований 11 листопада 1931 р., із якого зрозуміло, що автор та редактор не знайомі особисто. С. Яблонська відповідає на попередній лист (або листи?) Л. Бурачинської: «...Одно питання мене дряпнуло. Відповідаю. Книжку “Райська яблінка” п. Малицької вважаю за працю дуже культурну. Про її хиби не можу радувати, ані теж про її інші писемни якости з цієї причини що п. Малицька є моя особиста приятелька» [7] (тут і далі зберігається лексика та орфографія Софії Яблонської). Зрозуміло, що редактор написала автору у справі видання її текстів та налагодження подальшої співпраці: «...Перед відїздом дуже хотіла би бачити видану книжку (їдеться про “Чар Марока”, опубліковану коштом НТШ 1932 р., та виїзд автора до Китаю. — В. Г.) і розіслати кілька примірників моїм знайомим. Не знаю чи це вдасться. Але годі бажати усього на раз. Направду, Вам сподобалися мої світлини з Марокка. Як це приємно. Приємно що Ви любите світлини. Це моя нова пасія — муза. Фільм. Їду крутити фільми. Писати? Звісно що буду. По українськи».

Редактор також цікавиться франкомовними текстами письменниці, на що С. Яблонська відповідає, що надіслала один французький журнал, в якому публікувалась її замітка про Марсель, до редактора Антіна Крушельницького в «Нові Шляхи», та обіцяє надіслати рукопис, якщо знайде його. До редакції «Нових Шляхів»

С. Яблонська надіслала й кілька своїх рукописів, проте вони, наскільки нам відомо, не були опубліковані.

Наступний лист, датований 1 лютого 1932 р., С. Яблонська відправила з Ханоя, у ньому автор пише, що надіслала до журналу 19 сторінок рукопису (ймовірно, замітка про мандрівку до Китаю), та запевняє, що вчасно відправлятиме наступні тексти: «Будьте переконані що щомісяця діставатимете на час нові частини, часом в поспіху досить недбало написані та брудно переписані, але все таки вислані, — а коли не дістаните то можна сміло рахувати на поважну перешкоду і наприклад поставити свічку перед олтар у Св. Юра — за покійну душу Я с.» [8].

Другого липня 1932 р. С. Яблонська відправила з Юнан-Фу листа до редакції [9], про який ми згадували, він опублікований у вересневому, 9-му, числі журналу. Окрім приємного відгуку про формат видання, автор погоджується надіслати для публікації замітки про Китай, про які просила редакція і два роки їх публікувала (ч. 5, 6, 9 за 1934 р.; ч. 5, 6 за 1935 р.; ч. 5, 11/12 за 1936 р.).

Наступний лист від 1 листопада 1932 р. [10] підтверджує, що автор надішле рукопис «З країни рижу та опію» до «Нової Хати». У цьому листі Яблонська висловлює невдоволення, що редактор опублікувала її приватний лист у журналі: «Хоч приємно було мені завважити що Ви і Ваш журнал цікавитесь настільки моєю особою що вважали за відповідне увічнити мій скромний, особисто до Вас писаний лист у друковані сторінки журналу, з другого боку цей факт вразив подекуди мою молоду авторську амбіцію — передовсім тому що лист цей на мій осуд за мало цікавий для звичайного читача, потім тому що ці дві знімкі які я Вам післала, тільки тому що не мала інших під рукою, виглядають надто претенсійно, ще тому що Ви занедбали замітити від себе що друкуєте мій особистий лист до Вас, а накінець тому ще що у формі у якій він був видрукований він виглядає на лист “з чужини до журналу” — на рід особистої реклями. Вступної реклями перед друкуванням вражінь з подорожі...».

І хоча С. Яблонська невдоволена не узгодженою з нею публікацією листа, вона не планує розривати співпрацю з часописом, а навпаки: «Помимо двох інших [може навіть вигідніших і конкретніших ніж Ваша] пропозицій які я одержала до моєї нової низки

вразинь з подорожів, я все таки посилаю їх у “Н. Х.” передовсім з огляду на моє особисте до Вас довір’я і симпатію а потім ще тому що др. Рудницький, від якого я ще досі не мала відповіді на ці питання, напевно погодиться зі мною що до вибору журналу і ще в надмір pomoже часом Вам виправляти деякі [...] звороти мого не чисто українського стилю чи то навіть його орфографічні хиби, за що я згори Вам і Йому незмірно вдячна». Із листа та його дружнього, щирого тону видно, що для Яблонської важливі аудиторія часопису та ті товариські взаємини з редакцією, налагоджені за декілька років, також важливу роль у виборі часописів для публікації заміток відіграла думка М. Рудницького, який направляв та коментував, редагував тексти автора. У цьому ж листі письменниця описує розділи майбутнього роману та просить редактора опублікувати анонс про майбутні публікації. Такий анонс також мав бути опублікований в «Ділі» М. Рудницьким.

Вісімнадцятого грудня 1932 р. в листі, відправленому з Ханоя [11], С. Яблонська повідомила про те, що надіслала до редакції другу частину «Далеких обріїв» (не отримавши згоди на подальшу публікацію її подорожніх нарисів у часописі), та просить про критику її рукопису.

Загалом, у кожному листі, який автор додає до рукописів, вона просить про редакторську оцінку її письма, що свідчить про довіру до редакції часопису, зокрема Л. Бурачинської, та бажання постійно вдосконалювати свою письменницьку майстерність. У наступному листі від 7 лютого 1933 р. [12] йдеться про зауваження редактора про те, що талант автора в небезпеці: «...А що до могого “таланту в небезпеці” — то я воліла-би та краще би я зрозуміла шире Вашу думку — нпр. — “рід вашої повісті нам не підходить” — або ще — “спроба невдала”. А я було Пані, так уперто Вас просила про ширість». Однієї репліки недостатньо для ширшої характеристики, чи вважала редактор, що у С. Яблонської погіршилося письмо, стиль, чи мала на увазі недостатньо хороші умови життя в Китаї та постійну зайнятість на зйомках для «льокальних фільмових товариств», на які нарікає у листах автор. Також із листа зрозуміло, що редакція не погодилася друкувати уривки з «Далеких обріїв» (ми вважаємо, що «Далекі обрії», про які тут йдеться, це робоча назва роману «З країни рижу та опію», уривки з якого й публікувались у

часописі впродовж 1934—1936 рр., роман «Далекі обрії» вийшов друком дещо пізніше — 1939 р.; можливо, автор згодом вирішила об'єднати тексти про Китай в окрему книгу, адже пробула там досить довго — понад рік), не отримавши повного, закінченого тексту. На нашу думку, це може бути спричинено бажанням редакції подавати матеріал систематично, а листи від автора до редакції йшли близько двох місяців. Хоча С. Яблонська емоційно відреагувала на цю пропозицію та попросила повернути їй вислані рукописи, у 1934 р., як ми вже згадували, тексти постійно друкувалися та були проілюстровані фотографіями письменниці — її портретами або світлинами, зробленими нею.

Лист від 15 лютого 1934 р. [13] підтверджує те, що С. Яблонська не припинила співпрацю з журналом, а, навпаки, надіслала наступну частину рукопису, в якому описувала мандрівки Китаєм. Під час поїздки на Галичину у 1935 р. Яблонська відвідала редакцію «Нової Хати», особисто познайомилась із працівницями часопису та привезла рукопис книги «З країни рижу та опію». Редакція часопису організувала літературний вечір, на якому С. Яблонська розповідала про свої мандрівки та письмо; збереглися запрошення, які розсилали культурним організаціям, установам, товариствам.

Із Галичини, яку Яблонська відвідувала з чоловіком, вона повернулася до Ханоя. У листі від 27 червня 1935 р. [14] вона звертається «Дорога Пані Лідо і Стефо...». Всі попередні листи надсилались на адресу редакції часопису на ім'я Лідії Бурачинської, пані Стефа — це могла бути працівниця редакції Стефанія Савицька або Стефанія Чижович (Пушкар), або Стефанія Монцібович. Але ми припускаємо, що це Стефанія Чижович, співзасновниця часопису, прізвище якої згадується в одному з листів.

Третього квітня 1936 р. С. Яблонська відправила до «Нової Хати» листа [15], в якому йшлося про започаткування її нової рубрики п. н. «Ніколи не пізно». З листа зрозуміло, що перший допис до цієї рубрики автор уже відправила, підготувала наступний, а також два оповідання про мандрівку до Британії — «Море» і «Порожня коробка».

Рубрика «Ніколи не пізно» розповідала про вправи для міської жінки, які необхідно щоденно виконувати для здоров'я та краси. Зрозуміло, чому С. Яблонська спеціально створила таку рубрику

та досить довго до неї дописувала, адже тематика журналу та його аудиторія робили видання чудовим місцем для такого матеріалу. Редакція від часу заснування часопису планувала подавати актуальні матеріали, що відповідають аналогічним у світових жіночих журналах, і такі, що стосуються догляду жінки за собою. У характеристиці перших трьох років діяльності часопису Романа Дутка зауважує: «У п'ятому числі 1925 року у статті др. М. “Жінка і спорт” (с. 5) дотепно, влучно подано характеристику змін в одязі під впливом спорту. Ще недавно жінка “ковзалася на леду в найнеможливіших шкаралуцах і грала в теніс, — якщо взагалі грала, — в корсеті. Тоді мода опановувала все, навіть спорт. Сього дня, навпаки, спорт опановує моду... Ідеалом стала природна краса, не позована... опанувала моду більша простота. Вона примушує жінку дбати про справжню культуру свого тіла”. У матеріалі “Жіноча руханка під теперішню хвилю” (с. 9) серед іншого зазначено, що до Першої світової війни руханка більш поширилася серед селян по “Соколах” і “Січах”, а причиною є сліди давньої фізичної культури у веснянках-гагілках. Тому легше відновити традицію серед сільського жіноцтва» [2]. Проте рубрика С. Яблонської була націлена передусім на міське жіноцтво, вона подає матеріал у художньому оформленні в стилі своїх мандрівних спостережень, хоча в той час авторка жила з чоловіком у Китаї та рідше виїздила в мандрівки. У рубриці «Ніколи не пізно» фігурує та ж героїня, що й в іншій постійній рубриці Яблонської, присвяченій косметичці, — Кльодін. Ми не знаємо, чи це реальний персонаж, чи вигаданий, але для опису такої теми, як щоденні спортивні вправи, це вдалий і цікавий прийом, який заохочує читачок займатися спортом та покращувати самопочуття. Ще у сьомому-восьмому числах «Нової Хати», у матеріалі «3 руханкових свят у Львові», про який згадує Романа Дутка [2], читачок журналу налаштовували на заняття спортом та цікаво описували приклади гімнастичних вправ у ритуальних веснянках. С. Яблонська будувала свої замітки навколо цікавого персонажа. У перших двох текстах із серії «письменниця розказує “легенду”» описує своє знайомство з Кльодін, яка зацікавилась Яблонською через недосконалість її постави, нервову ходу, втомлене обличчя. Кльодін, як і Яблонська, європейка, французенка, яка живе у Китаї та має свій «дім краси», в якому вчить жінок доглядати за своїм

тілом, обличчям, волоссям. Яблонська у цьому теж аматор, тому разом зі своїми читачками вчиться «бути правдивою жінкою». Завдяки цьому прийому матеріали рубрики Яблонської не звучать сухо та повчально, як моралізаторство, а виглядають дуже цілісно з усіма її попередніми дописами до часопису — Софія досліджує нові для неї заняття, піддає їх сумніву та випробовує їх користь для жіноцтва. Замітки ілюстрував Жак Уден, чоловік авторки, зображення були досить технічними та схематичними, але витонченими і делікатними — вони демонстрували покрокове виконання вправ, описаних у тексті замітки.

У листі від 9 листопада 1936 р. [16], ймовірно, йдеться про розтлумачення вислову Лідії Бурачинської про «талант в небезпеці». Зі слів С. Яблонської розуміємо, що «Чар Марока» справив значно більше враження на редакцію «Нової Хати», ніж «З країни рижу та опію», який вийшов у тому році, автор погоджується з такою критикою, хоча зазначає, що спогади з Африки видаються їй найвними. Також із листа зрозуміло, що Л. Бурачинська пише про те, що М. Рудницький, якому С. Яблонська довіряла свої рукописи як редактору, значно втручався в текст та багато чого змінив, але, відправляючи рукописи М. Рудницькому, автор сама зазвичай налягала на їх редагуванні. Критик дуже схвально відгукувався про стиль письменниці [25] та вносив професійні правки, як, наприклад, його пропозиція назви — «Чар Марока» замість «Я і Мароко» (про це йдеться у їх особистому спілкуванні) [6]. У цьому ж листі Яблонська схвально відгукується про ідею редактора видавати новий журнал, ймовірно про материнство, бо Софія висловила бажання теж дописувати до нього, позаяк у Китаї багато спостерігає за вихованням маленьких дітей європейців.

Листування із редакцією «Нової Хати» не було лише професійним, хоча кожен лист мав якусь частину запитань-відповідей щодо майбутніх чи минулих публікацій, стільки ж часу та місця С. Яблонська присвячувала питанням особистим — коротко описувала свої справи та плани на майбутнє, своє внутрішнє почуття — приємне або й неприємне, як у рік самотнього життя в Китаї. Для автора був важливим такий особистий контакт, навіть у той період листування, коли жінки не були знайомі особисто. Ми вважаємо, що саме завдяки такому порозумінню між письменницею

та редактором, близькості їх зацікавлень їм вдалося налагодити тривалу та якісну співпрацю. До інших журналів С. Яблонська не писала спеціальних рубрик, добре допасованих до їх головних тем та інтересів аудиторії, як «Ніколи не пізно», що публікувалась 1936 р. та кількох номерах 1937 р., а продовжила її рубрика «Ради Кльодін» (ч. 7, 8, 11, 12, 13/14, 15/16 за 1937 р.). У цій рубриці письменниця давала дуже прості та цікаві поради: про ранковий догляд за тілом і волоссям; у наступному номері — як доглядати за руками та обличчям, рецепти процедур та натуральних масок, опис необхідних вправ; про те, як вибрати панчохи та пристосувати їх під свою ногу, щоб вони ідеально «сиділи»; поради стилю: як створити базовий гардероб, які кольори повинні переважати, як правильно вибрати взуття, щоб воно пасувало до багатьох суконь; як здорово снідати та організувати день, щоб усе встигати; як часто переодягатися та який одяг пасує до певної пори дня. Ця рубрика, очевидно, була створена для такого часопису, як «Нова Хата», — видання для інтелігентного жіноцтва, адже вона відповідала на основні запитання тодішньої жінки, яка працювала в установі. Для багатьох жінок того часу це був перший професійний досвід, і журнал допомагав їм організувати свій час, раціон, домашні справи.

У першому, січневому, числі 1937 р., у рубриці «Серед наших письменниць», опубліковано інтерв'ю С. Яблонської, проілюстроване фотографією, де вона з чоловіком. За цей продуктивний на публікації рік збереглося лише два листи до редакції, в яких С. Яблонська описує перебіг свого лікування від тифу, епідемія якого розгорілася в Китаї [17; 18]; внаслідок хвороби автор не могла працювати над матеріалами, всі тексти були написані та надіслані до редакції раніше, у 1936 р. Також Софія додає до листів витяги із французьких часописів про косметичні поради та схвально відгукується про переклад і публікацію у часописі новел американської письменниці Перл Бак, яка описувала китайських селян.

За 1938 р. зберігся лише один лист, в якому автор повідомляє, що не планує нових публікацій, адже вона досі не закінчила редагування та підготовку до друку «Далеких обривів», які готувала вже більше двох років, до того ж цього року у сім'ї Яблонських-Уденів народився син [19].

У 1938 р. публікації автора закінчуються твором «Порожня коробка», написаним та висланим до редакції 1936 р., який описує

мандрівку в потязі з трьома англійськими жінками. У листах від 1939 р. автор запитує, чи отримала редакція «Далекі обрії», другий том яких опублікували того ж року [20; 21]. Також у листі згадується про «розчарування» Л. Бурачинської від «Зачарованого року», твору С. Яблонської, який описує період її лікування від тифу. Нам не відомо, чи був твір опублікований тоді, ймовірно, редактор читала його в рукописі. В одному листі без датування, надісланому з Ханоя, С. Яблонська описує також критику Лідією Бурачинською «Далеких обривів», і ми розуміємо, що редактор радить не публікувати їх, а опрацювати текст краще [22].

У 1939 р. закінчується збережене листування між С. Яблонською та Л. Бурачинською. І у тому ж — останньому — році видавання часопису, автор більше не публікувалася у «Новій Хаті».

Загалом збереглося шістнадцять цілісних листів С. Яблонської до Л. Бурачинської та кілька уривків без дат. Із листування зрозуміло, що між жінками існувало глибоке професійне та особисте порозуміння: автор постійно позитивно відгукувалася про матеріали, публіковані в часописі, та періодично просила надсилати їй всі номери, нагадувала про важливість схем вишивок, прикладів для шиття. С. Яблонська великою мірою уособлювала ідеальну читачку «Нової Хати» — після одруження вона активно займалася домашнім господарством, шила одяг, готувала ритуальні страви на свята; цікавилася літературою та політикою, яким у часописі також присвячувалося достатньо місця. Одночасно із читацьким зацікавленням самого автора та стимулюванням редактора до написання нових матеріалів, її інтересом до персони С. Яблонської, її текстів, широкій критики, якої було досить багато (як зауважує сама С. Яблонська, після «Чару Марока» всі наступні великі тексти Л. Бурачинська вважала менш цікавими), автор стала ідеальною кореспонденткою «Нової Хати».

1. *Воробкало Д.* Журнал для інтелігентного жіноцтва [Електронний ресурс] / Дзвінка Воробкало // Збрuch. — Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/66799>.
2. *Дутка Р.* Народознавча тематика на сторінках часопису «Нова Хата» 1925—1927 / Романа Дутка // Народознавчі зошити. — 2011. — № 5. — С. 884—903.

3. *Клиновий Ю.* Софія Яблонська — її найкращий твір / Юрій Клиновий // *Сучасність*. — 1977. — Ч. 6(198). — С. 20—27.
4. Лист М. Рудницького до С. Яблонської від 15.11.1930, м. Львів // Домашній архів С. Яблонської, м. Париж.
5. Лист М. Рудницького до С. Яблонської від 12.12.1930, м. Львів // Домашній архів С. Яблонської, м. Париж.
6. Лист М. Рудницького до С. Яблонської від 11.12.1931, м. Львів // Домашній архів С. Яблонської, м. Париж.
7. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 11.11.1931, м. Париж // Центральний державний історичний архів, м. Львів (далі — ЦДІАУ, м. Львів). — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 3—5, зв.
8. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 01.02.32, м. Ганой // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 6, зв.
9. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 02.07.32, м. Юнан-Фу // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 7—8, зв.
10. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 01.11.32, м. Ганой // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 9—10.
11. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 18.12.32, м. Ганой // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 11, зв.
12. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 07.02.33, м. Ганой // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 12, зв.
13. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 15.02.34, м. Юнан-Фу // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 13—16.
14. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 27.06.35, м. Юнан-Фу // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 20—21.
15. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 03.04.36, м. Юнан-Фу // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 22—23.
16. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 09.11.36, м. Юнан-Фу // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 27—28.
17. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 05.02.37, м. Юнан-Фу // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 29, зв.
18. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 20.11.37, м. Юнан-Фу // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 30—31, зв.
19. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 26.04.38, м. Юнан-Фу // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 33.
20. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 10.04.39 // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 34—35, зв.
21. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської від 20.05.39, Рокамадур // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 36, зв.
22. Лист С. Яблонської до Л. Бурачинської // ЦДІАУ, м. Львів. — Ф. 327, оп. 1, спр. 37. — Арк. 39.

23. *Передирій В.* Світ Софії Яблонської / В. Передирій // Дзвін. — 1998. — № 8/9. — С. 90—105.
24. *Поліщук Я.* Пейзажі людини / Ярослав Поліщук. — Харків : Акта, 2008. — С. 289—309.
25. *Рудницький М.* Великий репортаж Софії Яблонської / М. Рудницький // Діло. — 1932. — Ч. 62. — С. 10.
26. Софія Яблонська. Фото. — Київ ; Харків : Бібліотека українського мистецтва ; Видавець Олександр Савчук, 2017. — 128 с.
27. *Яблонська С.* Книга про батька. З мого дитинства / упоряд. Оксана Антонова / Софія Яблонська. — Київ : Богуславкнига. — 2016. — 272 с.
28. *Яблонська С.* Чар Марока. З країни рижу та опію. Далекі обрії : подорожні нариси / упорядкув., передм. і літ. ред. Василя Ґабора / Софія Яблонська. — Львів : ЛА «Піраміда», 2015. — 372 с.

Мар'яна Пелинець

ПРЕСО- ТА КНИГОВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ
СТЕПАНА СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО
КІНЦЯ ХІХ — 30-х рр. ХХ ст.:
історіографічний аспект

Досліджено історіографію журналістської, редакційно-видавничої діяльності Степана Смалья-Стоцького (кінець ХІХ — 30-ті рр. ХХ ст.). Проаналізовано низку монографій, наукових розвідок, довідкових видань, публікацій в українських та зарубіжних пресодруках, які висвітлюють означену проблематику.

Ключові слова: історіографія, пресо- та книговидавнича діяльність, часопис, Степан Смалья-Стоцький.

Исследовано историографию журналистской, редакционно-издательской деятельности Степана Смалья-Стоцкого (конец ХІХ — 30-е гг. ХХ в.). Проанализирован ряд монографий, научных исследований, справочных изданий, публикаций в украинской и зарубежной прессе, которые освещают указанную проблематику.

Ключевые слова: историография, пресо- и книгоиздательская деятельность, периодическое издание, Степан Смалья-Стоцкий.

A historiography of the journalistic, editorial and publishing activities of Stepan Smal-Stotsky (late 19th century-1930s) has been studied. A number of monographs, scholarly publications, reference